

Dolsma op weg naar het ideale schilderij

Van onze verslaggeefster
**MARTHA DIRKMAAT-
PLANTING**

VENHUIZEN - Louter licht en ruimte. Daaruit bestaat het ideale schilderij van Janhendrik Dolsma. Ieder afgerond schilderij levert de exposant in Museum Mohlmann nieuwe inzichten op over de manier waarop hij dit doel kan bereiken. Inspiratie krijgt de schilder op het wad, de ultieme plek waar land, water en lucht elkaar raken. „De kleinste wijziging in het licht zorgt dat het totale landschap verandert. Maar ook mijn manier van kijken en ruimtebeleving verandert.”

„Passerende onweersbui”, „Windstil”, „Zeemist”, „Late opklaring”, „Opstijgende wolken”, „Winterwad”, „Strandwolkje”, „Stormachtige dag”. Veelzeggend is de greep uit de titels die Janhendrik Dolsma zijn olieverschilderijen gaf. Deze aan de Minerva Academie opgeleide landschapsschilder is veel buiten. Op Vlieland en bij Pieterburen op het wad. Daar maakt hij schetsen, foto's. En schildert hij soms direct op doek verlijmd op paneel. Zijn voorkeur gaat uit naar het in atelier werken. Op spieraam gespannen meegevend linnen. Rechtstreeks op paneel schilderen is hem te glad. Ook zijn de drie jaar die hij in pasteltechniek werkte allang voorbij. En wordt het werken in acrylverf tot uitzondering beperkt. Janhendrik Dolsma zegt: „Het materiaal, de olieverf, wordt steeds belangrijker voor mij. Ik ben meer en meer uit op een tastbaar schilderij.”

Smakelijk

Dolsma maakt in zijn schilderijen zijn visie op de relatie mens en natuur voelbaar. Geeft via zijn werk de ervaring door: de mens is onderdeel van een immens natuurlijk geheel. Toch is zijn doel naar eigen zeggen 'primaire smakelijk schilderij maken'. Hij zegt: „Vooraf weet ik zelden hoe dat eruit gaat zien. Ik laat de compositie, kleur, vorm én de atmosfeer bepalen door het gevoel waarmee ik eraan werk. Wel reageer ik vaak met het ene schilderij op het andere. En wordt een groot grijs doek niet zelden gevolgd door een uitbarsting in kleur.”

Eigenlijk zijn de kleine schilderijen 'waarin de verf zich opdringt' voorbodes van monumentale doeken. Zo maakte Dolsma van het langgerekte 'Panorama' eerst een kleine versie. In het huidige formaat is het een voorbeeld van een land-

□ Janhendrik Dolsma: 'Mistwolk'.

schap waar je als kijker, met het plezier van een buitenwandeling, doorheen kunt lopen.

Ernaast hangt 'Zonnige morgen', enkele jaren later geschilderd. Janhendrik Dolsma: „Er zijn van die dagen dat het duinzand roomkleurig is. In dit schilderij wilde ik die kleur in alle nuances van zon en schaduw vangen. Het is een voordeel dat ik Vlieland, dat ik als kind al regelmatig bezocht, zo goed ken. Ik ken het afwisselende landschap. Weet: op die dag, bij dat type weer, vind ik precies op die plek dat licht. Natuurlijk gaat het mij in wezen, net als de schilders van de Haagse School altijd om het licht in relatie tot verf, voorstelling en ruimte. Ik

onderzoek via mijn onderwerp alle waarschijnlijke en mogelijke manieren om mijn uiteindelijke doel: mijn ideaalschilderij, te bereiken.”

Turner

„In dat schilderij is geen plaats voor land. Het bestaat uit louter licht en ruimte. Mijn beeld ervan is opgebouwd uit de koppeling van sterke visuele ervaringen buiten en de visuele ervaringen bij het kijken naar werk van schilders als Turner en Weissenbruch. Ieder schilderij dat ik maak, brengt me een stap verder. Ik weet hoe ik mist kan suggereren, wolken kan laten drijven. Maar meet ik mijn werk aan mijn ideaalbeeld af,

dan is het nog te gedefinieerd. Mijn inspanningen gaan door. Maar nog steeds geldt: verkeer ik te lang in de ijle lucht, dan krijg ik onweerstaanbaar behoefte aan vaste grond.”

Het doel van Janhendrik Dolsma is bij de kijker een ultieme ervaring teweeg te brengen. Zoekend naar de weg die tot dat doel leidt, verandert hij voortdurend van maatvoering. Zet soms eerst een grondtoon op linnen. Zet er daarna, zie 'Kroonspolder', kleurtjes overheen en poetst ze weer weg. Zet een bootje als referentiekader in de ruimte, schildert ook die weer weg. Experimenteert met lage en hoge horizonnen. Brengt op groot formaat schil-

derijen ruige ondergrondstructuren aan die gedetailleerde werken verhinderen en dwingen schilderachtig te blijven. Recent landde hij via 'Winterwad', bij een spontane werkwijze aan. Dolsma: „Mijn ontwikkeling loopt, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Mondriaan, niet lineair, dus niet aanwijsbaar van a naar b en verder. Maar komt als de wind over aarde en zee van meer kanten.”

Museum Mohlmann in VENHUIZEN. Tot 5 mei solotentoonstelling Janhendrik Dolsma olieverschilderijen. Tevens groepstentoonstelling met werk van ruim dertig realisten schilders en beeldhouwers. Open: vrijza en zo van 12-17 uur.